

برگزیدگان بیست و یکمین جایزه کتاب سال دفاع مقدس مشخص شدند. براین اساس در گروه پژوهش، کتاب‌های «بازسازی خرمشهر پس از جنگ تمحیلی؛ آرمان‌ها و تجربه‌ها» تألیف شریف مطوف و «روزشمار جنگ ایران و عراق (کتاب ۲۶؛ والفجر ۲ و تغییر تاکتیکی سرزمین نبرد)» پدیدآور علیرضا لطف‌ا...زادگان برگزیده شد. در گروه مستندنگاری «سفر به روزهای جنگ: خاطرات سرتیپ سید حسام هاشمی» نوشته سعید علامیان و «خلیان صدیق: خاطرات آزاده

معرفی برگزیدگان کتاب سال دفاع مقدس

خلبان امیرسرتیپ محمدصدیق قادری» نوشته محمد قبادی، «آقاسعید: برگ‌هایی از زندگی و زمانه شهید سیدمحمدسعید جعفری» پدیدآور: محمدمهدی همتی، «لیخند اشک: خاطرات خواهران چهل تن از شهدای معاصر جهان اسلام (جلد ۱)» پدیدآور فهیمه‌سادات موسوی‌نیاو «کاش‌این‌گل‌وله‌شلیک‌نمی‌شد: خاطرات و مستندات انفجار یک گل‌وله توپ» نوشته اصغر کاظمی برگزیده شدند. در گروه ادبیات، رمان «شکارچیان ماه» نوشته محمدرضا

برای دیدن موقعیت این بنا کویرکد را اسکن کنید

➤ **نمای بسته‌تری از دیواره‌های برج مقبره، نقوش آجر چینی شده بنا به شکل واضحی در تصویر مشخص شده‌اند**

«جمهوری آذربایجان، نخجوان» منطقه قره باغ لر. نمای عمومی محوطه فعلی مجموعه تاریخی-معماری قوتای خاتون از نمونه‌های شاخص تمدن اسلامی

یکی از مناطقی که در اطراف مرزهای سیاسی ایران کنونی به لحاظ هویت تاریخی و فرهنگی کمتر شناخته شده جمهوری آذربایجان است. این ناآگاهی نسبت به تاریخ تمدن پیرامون حجاب بزرگی روی فهم ما از جایگاه‌مان در جهان امروز را صورت می‌دهد.

محمدرضا محمدی‌نجات مستند ساز و پژوهشگر

در صفحه زیر آسمان وطن در ضمن این‌که عهدمان را با خوانندگان تجدید می‌کنیم و شعر معروف شیخ‌بهایی را دوباره به یاد می‌آوریم: این وطن، مصر، عراق و شام نیست/ این وطن جایی است کور را نام نیست، تلاش می‌کنیم تا نوری بر زوایای- برای ما- ناشناخته فرهنگ، هنر و تمدن جمهوری آذربایجان ببیند.ایم.

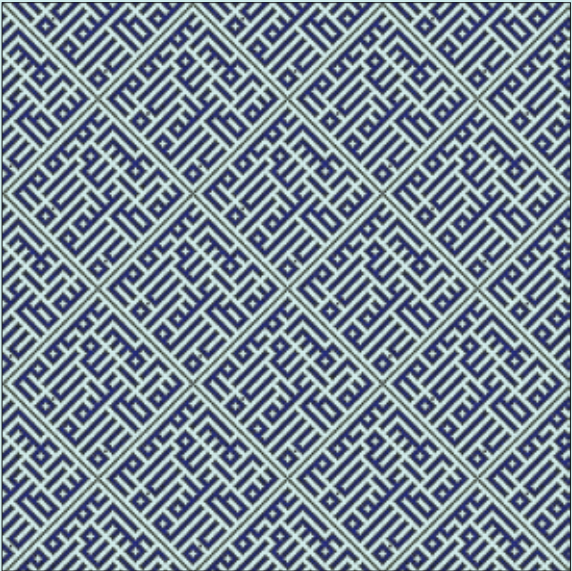
مثال‌های فراوانی نشان می‌دهد که در خاورمیانه و شبه‌قاره هند، به‌ویژه در میان حکمرانان ترک، این فرهنگ وجود داشت که آرامگاه‌هایی برای همسران‌شان با معماری خاصی ساخته شود و این موضوع به‌صورت یک سنت در معماری به‌جا مانده است. اگر حاکمان، جنگ‌سالاران یا افراد ثروتمند، هزینه‌هایی صرف کردند تا همسران عزیزشان را جاودانه کنند، معماران نیز تلاش می‌کردند تا به این عشق بزرگ، در اشکال معماری روح بدمند. در سرزمین آذربایجان، عراق، ایران، ترکیه، آسیای مرکزی و ... بسیاری از آرامگاه‌ها با نام‌های زنان وجود دارد. در میان آنها، مقبره بناشده بر قبر حکمرانان زن معروف خاورمیانه نظیر همسر ترک هارون الرشید، زبیده خاتون؛ همسر شمس‌الدین ایدلگر، مومنه خاتون؛ همسر خان هولاکو، قوتای خاتون؛ دختر آرگون خان ایلخانی، میری خاتون؛ همسر تیمور گورکانی، بی‌بی خانوم؛ همسر شاه اسماعیل اول صفوی، تاجلی خاتون و ... یافت می‌شود؛ اما بزرگ‌ترین و معروف‌ترین نماد معماری در این زمینه، تاج‌محل در آغرای هند است.

در این میان در منطقه آذربایجان یکی از این مقبره‌های معروف، آرامگاه قوتای خاتون در اطراف نخجوان است. این نام در منابع عربی و ازجمله کتیبه بنا قودی و در منابع انگلیسی، گودی (Gudi) ثبت شده است. این بنا بین سال‌های ۱۳۲۵ تا ۱۳۳۸ میلادی توسط حاکم ایلخانی ابوسعید بهادرخان برای جهان قوتای خاتون ساخته شد. این آرامگاه در منطقه روستایی قره‌باغ‌لر به افتخار یک زن -قوتای خاتون، همسر بنیان‌گذار دولت ایلخانان هولاکوخان- نوه امپراتور مشهور چنگیزخان - ساخته شد. روستای قره‌باغ‌لر در منطقه شازور، در ۴۰ کیلومتری شمال غرب شهر نخجوان واقع شده است. طبق منابع تاریخی نوشته‌شده، قره‌باغ‌لر یکی از شهرهای باستانی آذربایجان بوده و به‌عنوان یکی از مراکز مهم برای مسیرهای کاروان‌ها در منطقه، در فعالیت‌های تجاری بین‌المللی شرکت فعالی داشته است.

این شهر کیفیت معماری و هنری بسیار بالایی دارد و مجموعه ساختمان‌های باقیمانده تاییدگر این گزارش است. مجموعه قره‌باغ‌لر

➤ **ارائه ای گرافیکی از متن کاشیکاری روی بدنه برج**

«عبارت «لااله الا... محمد رسول ا... صلی ا... علیه» که بصورت پرتکرار در بدنه بنا نقش بسته است

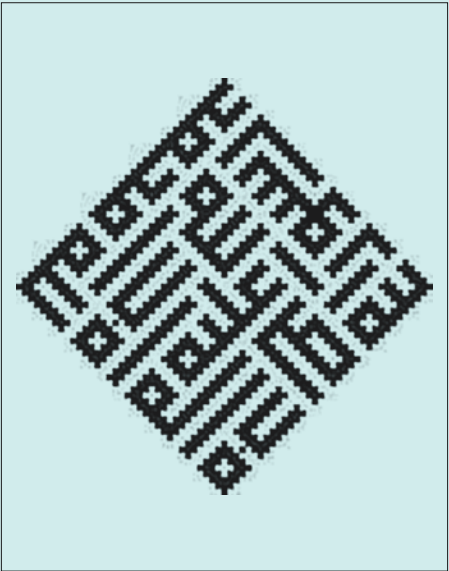
این آرامگاه در منطقه روستایی قره باغ‌لر به افتخار یک زن -قوتای خاتون، همسر بنیان‌گذار دولت ایلخانان هولاکوخان- نوه امپراتور مشهور چنگیزخان- ساخته شد

بایرامی، نمایشنامه «روز قاسم» اثر اصغر گروسی، فیلمنامه «فصل فاخته» احمد و سکره و مجموعه شعر «سایه‌های سرخ» سروده الهام عمومی، برگزیده شدند. در گروه هنر نیز «همپای نور: فرآیند آفرینش هنری آثار از عبدالحمید قدیریان، مجموعه تابلوهای آسمان حسین و همپای نور» و «دختر رودخانه‌ها: داستان کودک» با تصویرگری زهره یاری برگزیده شدند. در گروه آثار کودک و نوجوان، مجموعه شعر «درخت خانه ما» سروده زهرادآوری، برگزیده شد. / جام جم

رقص خاک و فیروز

■ **نگاهی به مقبره قوتای خاتون، نگین درخشان معماری آذ**

بلندی قرار گرفته‌اند و با سقف‌های کم‌عمق از موزاییک کاشی با نقش‌های اسلیمی گل‌ورودی شمالی با گنبدی که دارد متمایز می‌شیر کتیبه‌ای است. سطح خارجی آرامگاه به‌طور کامل با الگوی کار پوشیده‌شده است که شامل نام‌های خدا، پیامبر و به سبک کوفی است. یک کتیبه وسیع از نوشته‌ها مقرنس قرار دارد که با کتیبه‌های باریک با طرح‌ها شده است. به‌جز ۱۲ تاقچه بلند روی دیوارهای جدا شده‌اند، داخل آن امروزه خالی از تزئین است باقیمانده دیوارهای دروازه آرامگاه نشان می‌د مستطیلی با ابعاد ۱۵ متر در ۱۹ متر در سطح خار اتاق تقسیم شده بود. گنبد ورودی آن با دو منار ستون پایین آنها تنها بخش‌های باقیمانده از سه اتاق اطراف دروازه در نیمه دوم قرن بیس

شامل دومناره گرد منسوب به قرن ۱۲ میلادی و برج مزار قوتای خاتون منسوب به قرن شانزدهم است. باقیمانده‌های یک ساختمان مذهبی هم بین مناره‌ها و مزار قرار دارد. فضای داخلی مزار قوتای خاتون، مانند مزار مومنه خاتون، از دو اتاق که یکی بالاتر از دیگری قرار دارد، تشکیل شده و اتاق کوچک پایین به‌عنوان یک سردخانه استفاده می‌شده است. سطح بدن استوانه‌ای مزار قوتای خاتون با ۱۲ نیم‌استوانه محکم، به‌صورت «چین‌هایی» که با پوشش بلوک آجر الگوسازی شده‌اند، پیچیده شده است. در ترکیب آجرها و سطح برج به رنگ آبی فیروزه‌ای، شبکه‌ای متشکل از مربع‌های بزرگ با نقش‌های متن‌های دینی تکرار شده است. «لااله الا... محمد رسول... صلی... علیه و سلم». این الگو روی پوششی با چهارچوب گسترده نقش‌آمیزی شده است. چهار در قرارداد شده در محورهای اصلی به اتاق قبه‌ای ۱۲ ضلعی دسترسی دارند. این درها به‌طور یکسانی در چهارچوب مستطیلی

تجلیل از حکیم نظامی با آثار هنری

در سومین دوره از فعالیت ستاد ملی بزرگداشت حکیم نظامی شاعر بزرگ پارسی‌گوی قرن ششم هجری، آیین گشایش هفته گرامیداشت این حکیم از سوی انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، دیروز در انجمن آثار و مفاخر فرهنگی برگزار شد. محمود شالویی، رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی در این آیین گفت: حکیم نظامی و اندیشه‌های رفیع او بسیار مهم و قابل توجه است. با این‌که «پنج گنج» او و داستان‌ها و روایت‌های جذاب و خواندنی‌اش میان ایرانیان شناخته شده، با این وصف، شخصیت و سلوک وی و چندان شناخته شده نیست. از این‌رو از دو سال پیش با تأسیس ستاد ملی بزرگداشت حکیم نظامی بر آن شدیم تا با ساماندهی رویدادها و فعالیت‌های فرهنگی و هنری، میراث عظیم این حکیم گران‌قدر را به ایرانیان و جهانیان، بیشتر و بهتر معرفی کنیم. رئیس ستاد ملی بزرگداشت حکیم نظامی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: در باب گرامیداشت و پاسداشت حکیم نظامی، از ۱۴ تا ۲۰ اسفندماه رویدادهای مختلف فرهنگی و هنری در تهران، استان‌ها و نمایندگی‌های فرهنگی ایران در خارج از کشور برگزار خواهد شد. امسال، اقدامات هنری، خاصه در بخش هنرهای تجسمی، نمایشی و موسیقایی از سال‌های گذشته پرتنگ‌تر و گسترده‌تر خواهد بود. / ایسنا

جمشید عنددلیبی درگذشت

جمشید عنددلیبی موسیقیدان، آهنگساز و نوازنده نی صبح دیروز بر اثر ایست قلبی در ۶۶ سالگی دار فانی را وداع گفت. خبر درگذشت وی را خانه موسیقی ایران جدا شده‌اند، داخل آن امروزه خالی از تزئین است باقیمانده دیوارهای دروازه آرامگاه نشان می‌د مستطیلی با ابعاد ۱۵ متر در ۱۹ متر در سطح خار اتاق تقسیم شده بود. گنبد ورودی آن با دو منار ستون پایین آنها تنها بخش‌های باقیمانده از سه اتاق اطراف دروازه در نیمه دوم قرن بیس